

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

GULISTON DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

**TA’LIM TRANSFORMATSIYASI SHAROITIDA TILLARNI
O‘QITISHNING MUAMMOLARI VA ISTIQBOLLARI**

xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari to‘plami

2024-yil 17-may

**Сборник материалов международной научно-практической
конференции**

**ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ЯЗЫКОВ
В УСЛОВИЯХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ**

17 мая 2024 года

Collection of materials of the international scientific and practical conference

**PROBLEMS AND PROSPECTS OF LANGUAGE TEACHING IN THE
CONTEXT OF EDUCATIONAL TRANSFORMATION**

May 17, 2024

Guliston – 2024

УДК: 81:37.091.33(08)

ББК: 81+74.00

П 78

Ta'lim transformatsiyasi sharoitida tillarni o'qitishning muammolari va istiqbollari: xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari to'plami. – Guliston, “Ziyo nashr-matbaa” nashriyoti. 2024-yil. – 550 b.

To'plamga xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya ishida ishtirok etgan olimlar, o'qituvchilar, doktorantlar, magistrantlar, talabalarning ma'ruza materiallari kiritilgan. To'plamda keltirilgan materiallar nafaqat mutaxassislar, doktorantlar va talabalar uchun, balki keng kitobxonlar uchun ham qiziqarli bo'ladi.

Tahririyat a'zolari:

Kurbanov B. Sh., filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Jabborova D. D., pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori

Gizatulina O. I., katta o'qituvchi

Taqrizchilar:

Jumanova D. R., filologiya fanlari doktori, professor

Mamatova X. M., pedagogika fanlari doktori, dotsent

Maqolalar mualliflari materiallarning ishonchliligi, keltirilgan faktlar, iqtiboslar va havolalarning to'g'riligi uchun mas'uldirlar.

Guliston davlat pedagogika instituti ilmiy kengashi tomonidan chop etishga tavsiya etilgan.

ISBN 978-9910-792-45-8

Mualliflar jamoasi, 2024

Ziyo nashr matbaa XK

9. Мухаммаджонов, Ф. М. О'рта maktab o'quvchilarining ingliz tili o'rganishda duch keladigan qiyinchiliklari.

10. Johnson K. E. The Sociocultural Turn and Its Challenges for Second Language Teacher Education. // TESOL Quarterly. – London, 2006.

ZAMONAVIY TA'LIM JARAYONIDA O'QITISHNING DOLZARB USULLARI

Turdibayeva Maftuna Qodirovna, talaba, Guliston davlat pedagogika instituti
maftunaegamnazarova057@gmail.com

Annotasiya: hozirgi zamonaviy ta'lim jarayonida o'qitishning dolzarb usullari haqida batafsil ma'lumot berilgan.

Kalit so'zlar: zamonaviy ta'lim, ta'limda zamonaviy texnologiyalar, o'qitishning dolzarb usullari.

Pedagog innovatsion faoliyatining eng muhim va markaziy masalasi o'quv jarayonini samarali va sifatli tashkil etishdan iborat. Ta'lim berishda turfa xil usullar ya'ni metodlar mavjud. O'qituvchi qay uslubda dars bermasin maqsadiga yetish imkonini izlaydi, bu borada, ta'lim metodlari va innovatsion metodlardan foydalana-di". Ta'lim metodlari shu vaqtga qadar o'zining samarasini ko'rsatib kelmoqda va zamon muallimlari yangicha uslubda dars o'tib yanada yaxshi natijalar olishga intilmoqdalar [1].

“O'qitishdan ko'zlangan maqsad bu davlat ta'lim standartlarida rejalashtirish bilim va ko'ishdanni o'quvga yetkaziladi. Qachonki o'quvchi uchun bilim qabul qilinsa va tushunib yetilsa o'qish tajribasi kechadi deb hisoblasa bo'ladi. Ma'lumki, ta'lim olish jarayoni-ma'naviy va aqliy tarkiblarni ta'limni rivojlantirish jarayoni, bilim va qismlarni olingan va olingan bilimlardan olingan narsalarni toptirishdan iborat jarayondir” [2].

Ma'lumki, talimda ilg'or pedagogik va yangi axborotlar texnologiyalarini tatbiq etish o'quv mashg'ulotlarining samaradorligini oshiribgina qolmay, ilm-fan yutuqlarini amaliyotda qo'llash orqali mustaqil va mantiqiy fikrlaydigan, har tomonlama barkamol yuksak ma'naviyatli shaxsni tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etadi. Bugungi kun o'qituvchidan ilg'or pedagogik va yangi axborotlar texnologiyalaridan o'quv jarayonida foydalanishni talab etmoqda. Yuqoridagilardan kelib chiqib, tajribalarimiz asosida dars mashg'ulotlarida interfaol metodlarni qo'llash orqali ta'lim-tarbiya berish yo'llariga doir fikrlarimizni bayon etamiz. O'ylaymizki, u o'quv mashg'ulotlari samaradorligini oshirishda hamkasblarimizga amaliy yordam beradi. Shuningdek, o'quvchilarni o'z yo'nalishini tanlash va mustaqil hayotga tayyorgarlik ko'nikmalarini shakllantirishdek mas'uliyatli vazifani bajarishda ularning yaqin ko'makchilardan biriga aylanadi.

Hozirgi davr o'qituvchi va o'quvchi oldiga katta talablar qo'yimoqda, bu talablarning eng asosiysi – darsning samaradorligi, uning sifatligi,

o'quvchilarning bilim va ko'nikmalariga, maktablardagi turli xil o'quv mashg'ulotlari, ularni tashkil qilinishi va u orqali o'quvchilarni turli bilim va ko'nikmalarni egallab olishidir. Bugungi kunda ta'lim jarayonini to'g'ri va samarali tashkil qilishda innovatsion texnologiyalar, texnik vositalarning, jumladan, zamonaviy kompyuterlarning o'rni beqiyosdir. Dars mavzusiga oid multimediya, animatsiya, grafika, diafilm va videofilmlardan foydalanish dars jarayonini yana-da qiziqarli bo'lishiga ko'mak beradi, buning uchun esa o'qituvchi o'z ustida ishlashi va har bir darsga «men bugungi dars jarayoniga qanday yangilik bilan kirib, darsni qiziqarli tashkil qila olaman» deya o'ziga savol berishi ya'ni, an'anaviy ta'limdan qochib, noan'anaviy ta'lim berishga intilishi lozim". Zamonaviy axborot texnologiyalari yordamida dars jarayonini tashkil etishda o'qituvchi dastlab:

- darsning maqsadi;
- maqsadga erishish yo'llari;
- o'quv materiallarini taqdim etish usullari;
- o'qitish metodlari;
- o'quv topshiriqlarining turlari;
- muhokamalar uchun savollar;
- munozara va bahslarni tashkil etish yo'llari;
- o'zaro aloqa usullari va kommunikatsiya singari omillarni aniqlab olishi lozim bo'lad [3].

Zamonaviy ta'lim jarayonida o'qitishning dolzarb usullari, yangi texnologiyalarning o'qitishga kiritilishi va talabalar uchun qiziqarli va samarali o'qitish usullarini o'z ichiga oladi. Quyidagi bir nechta dolzarb usullar zamonaviy ta'limda keng qo'llaniladi:

1. Interaktiv darslar: Interaktiv darslar talabalarga o'quv materialini o'rganishda interaktiv vositalardan, masalan, interaktiv doskalar, planshetlar, kompyuterlar yoki smartfonlardan foydalanishni o'z ichiga oladi. Bu usul, talabalarga o'rganish jarayonida o'z faoliyatiga qatnashish va o'rganishni amalga oshirish imkonini beradi.

2. Masofaviy ta'lim: Masofaviy ta'lim, talabalar va o'qituvchilar o'rtasida geografik masofaning bo'lishiga qarab o'rganishni ta'minlaydi. Bu usulda virtual darsliklar, vebinarlar, onlayn ma'ruzalar va internetdagi resurslar o'rganish jarayonida qo'llaniladi. Masofaviy ta'lim, har doimiy ravishda o'rganishga imkon beradi va talabalarining o'zining o'zaro aloqalarini o'rgatishga yordam beradi.

3. Amaliyotga asoslangan o'qish: Amaliyotga asoslangan o'qish usuli talabalarga amaliyotga qaratilgan o'rganish jarayonida asosiy e'tibor beradi. Bu usulda talabalar teorik bilimlarni amaliyotga o'tkazish orqali o'rganishlari uchun maslahat beriladi. Amaliyotga asoslangan o'qish, talabalar uchun ko'nikma va mahoratni oshirishni o'z ichiga oladi.

4. Guruh ishlanmalari: Guruh ishlanmalari, talabalarning bir-biri bilan hamkorlik qilishlarini va jamiyatda ishlash qobiliyatini rivojlantirishni maqsad qiladi. Talabalar guruhdagi boshqalar bilan o'zaro fikr almashish, muammolarni yechish, loyihalar ustida ishlash va jamoat bilan hamkorlik qilish orqali o'rganishlari oshiriladi.

5. Yaratuvchan o'qitish: Yaratuvchan o'qitish, talabalar o'z g'alabalarini kashf qilish va o'z fikrlarini ijodiy tarzda ifodalash imkonini beradi. Bu usulda talabalar o'z fikrlarini izhor etish, ijodiy mashqlar o'tkazish va yaratish jarayonlarida qatnashish orqali o'rganishlari rag'batlantiriladi.

6. Virtual realitet (VR) va kengaytirilgan realitet (AR): VR va AR texnologiyalari ta'limning yanada qiziqish va samarali bo'lishiga yordam beradi. Talabalar virtual yoki kengaytirilgan realitet orqali o'zaro aloqada bo'lishadi va o'rganish jarayonida interaktivlik darajasini oshiradi. Bu usul, talabalarni amaliyotga yo'naltirish, 3D ob'ektlarni o'rganish, virtual laboratoriyalarda ishlash va real dunyoni o'rganishni ta'minlaydi [4].

Bu usullar zamonaviy ta'limning faol qo'llaniladigan bir nechta dolzarb usullaridan faqat ba'zi o'nlarini ifodalashdir. O'qituvchilar va muallimlar har bir talaba va o'zaro aloqalariga mos keladigan usullarni o'qitishni o'rganishlari va ulardan foydalanishlari mumkin. O'qitish usullarini tanlashda, talabalar, o'quv muhitining xususiyatlari, mavzu tushunchalari va o'zaro aloqalari kabi ko'rsatkichlarni hisobga olish juda muhimdir [5].

Zamonaviy ta'lim, 21-asrning o'quv jarayonlarini va o'qitish usullarini ifodalovchi bir konseptdir. Ushbu konseptda texnologiya, innovatsiya va o'quvchilar bilimlarni amaliyotga o'tkazishga qaratilgan. Zamonaviy ta'limning asosiy maqsadi o'quvchilarning yaratuvchanlik, muammolarni yechish, kritik fikrlash va hamkorlik qobiliyatlarini rivojlantirish va ularni global jamiyatda muvaffaqiyatli bo'lishga tayyorlashdir.

Adabiyotlar

1. Kuralov Y. A. Elektron raqamli imzo algoritmlarining qiyosiy tahlili (RSA, ELGAMAL, DSA). Academic research in educational sciences, 2(5). 2021. – B. 428-438.

2. Scientific Library of Uzbekistan. Academic Research, Uzbekistan. 1390 www.ares.uz

3. Abduxamidov S.M, "technologies for the development of artistic aesthetic thinking of students through art works". JournalNX. editor@journalnx.com, A Multidisciplinary Peer Reviewed Journal, Reserch for Revolution, ISSN № 2581-4230, Impact Factor-5.785.

4. https://ares.uz/storage/app/media/2021/Vol_2_No_12/679

5. <http://sjifactor.com/passport.php?id=22230>